

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อำเภอแม่ริม
จังหวัดเชียงใหม่

PUBLIC PARTICIPATION IN AREA DEVELOPMENT OF CHIANG MAI
RAJABHAT UNIVERSITY, MAERIM CENTRE, MAERIM DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

ผู้วิจัย เกื้อกูล ปู้ดผาม¹
อาจารย์ที่ปรึกษา ชวิศ จิตริวิจารณ์²
 จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม และ 3) ศึกษาแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนตำบลสะลงและตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้วยการทดสอบ t-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ พื้นที่ตำบล และระยะเวลาในการอยู่อาศัย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

¹ นักศึกษา สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ทั้ง 5 ปัจจัย ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

แนวทางในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนที่สำคัญคือ มหาวิทยาลัยควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ถึงวัตถุประสงค์ และบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการใช้พื้นที่ร่วมกับมหาวิทยาลัยโดยไม่ให้เกิดข้อขัดแย้ง และลดอคติ ที่ประชาชนมีต่อมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรมีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยมากขึ้น เช่น การเข้าร่วมประชุม การจัดกิจกรรม ต่างๆ เป็นต้น

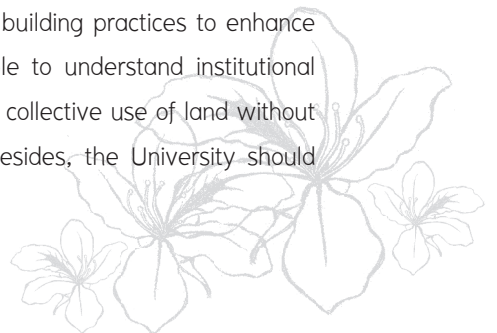
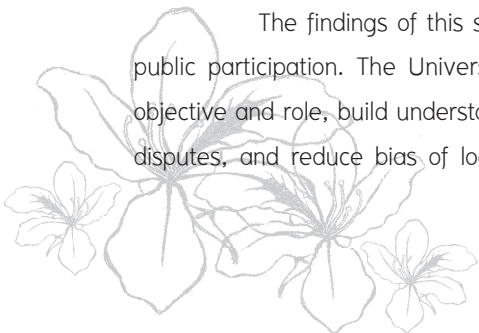
คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาพื้นที่, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the levels of public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre, 2) to study factors affecting public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre, and 3) to study the practices to enhance public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre. The sample was 387 local people in Saluang and Keelek Sub-Districts, Mae Rim District, Chiang Mai Province. The research instrument was the questionnaire. Data was analyzed by Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation (S.D.) t-test and One-way ANOVA were used to test for differences between or among variables.

The findings were as follows. The sample's exposure to information and role of Chiang Mai Rajabhat University was at moderate level. The sample's public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre was at moderate level. In terms of factors affecting public participation, five factors including gender, age, education level, occupation and monthly income did not affect public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre. In terms of residence, two factors including Sub-District lived and Duration of residence had impact on public participation in Area Development of Chiang Mai Rajabhat University, Mae Rim Centre.

The findings of this study would be implications for building practices to enhance public participation. The University should educate local people to understand institutional objective and role, build understanding with local community for collective use of land without disputes, and reduce bias of local people to the University. Besides, the University should

hold activities for engaging community and give chance to community to join university's activities such as meeting and other activities etc.

Keywords : Public Participation, Area Development, Chiang Mai Rajabhat University

บทนำ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 7 กล่าวไว้ว่า “มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนา เทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู” โดยได้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์ไว้ใน มาตรา 8 ดังนี้ “มาตรา 8 ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตาม มาตรา 7 ให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

(1) แสวงหาความจริงเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล

(2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว

จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ

(3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

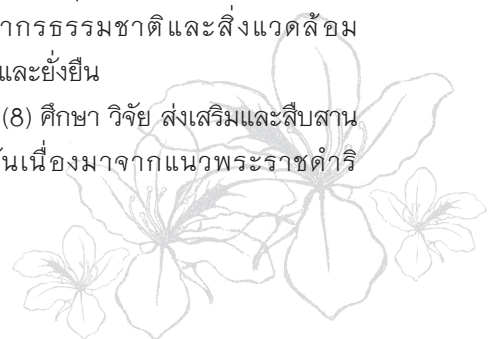
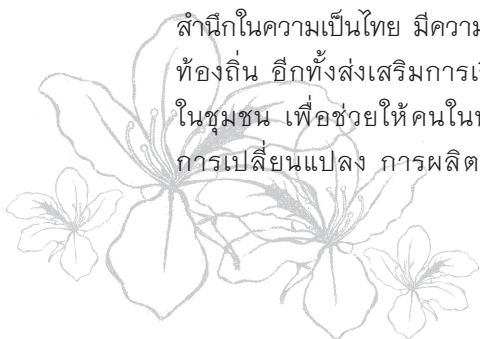
(4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงาน พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

(5) เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

(6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

(7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ

ในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

จากมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ 10/2556 เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2556 ได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ.2556-2559 ตามที่รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่นำเสนอ โดยมี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านภาษาศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ในภูมิภาคเอเชีย

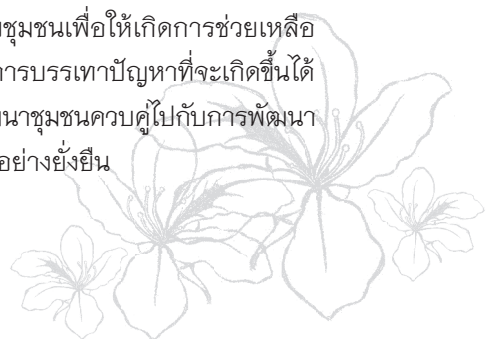
ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง ให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพและเป็นแหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่น

โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ การจัดการศึกษา และการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย และเมื่อได้ศึกษารายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ.2556-2559 จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มุ่งเน้นที่จะพัฒนา ศูนย์แม่ริม เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ การจัดการศึกษา และการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้พัฒนามาจากโรงเรียนฝึกหัดครูศึกษกรรมประจำณฑลพายัพ ซึ่งสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ.2467 โดยได้มีพัฒนาการมาโดยลำดับเป็นระยะเวลาถึง 90 ปี ในปี พ.ศ.2557 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นและเพื่อชุมชน มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้มุ่งมั่นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ คู่คุณธรรมออกสู่สังคม โดยเริ่มต้นจัดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตเวียงบัว และต่อมาในปี พ.ศ.2542 ได้ขยายพื้นที่ไปยังตำบลสะลวงและตำบลชีเหล็ก อำเภอแมริม โดยให้คณะเทคโนโลยีการเกษตรย้ายไปทำการจัดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตสะลวง-ชีเหล็ก ต่อมาได้มีการจัดตั้งสำนักงานศูนย์สะลวง-ชีเหล็กขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกัน และทำการก่อสร้างหอประชุมที่บึงกรรรมีโชติขึ้นในบริเวณตำบลสะลวง-ชีเหล็ก ซึ่งในอนาคตมหาวิทยาลัยมีแผนงานที่จะขยายการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดไปยังพื้นที่ตำบลสะลวง-ชีเหล็ก ในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ของประชาชนในพื้นที่ และศึกษาแนวทางที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม และบริเวณโดยรอบ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนงานในการสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการบรรเทาปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ และสามารถพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนามหาวิทยาลัยได้อย่างยั่งยืน

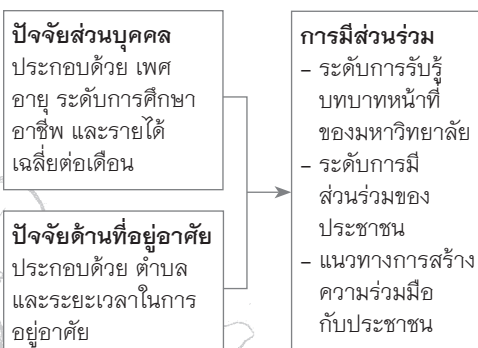
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ พื้นที่ตำบล ที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษาวิจัย

การศึกษาข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเป็นการสำรวจความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลสะลวงและตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลสะลวงและตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11,940 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนจำนวน 387 คน ทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.97 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และระดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติวิเคราะห์ t-test, One-way ANOVA เพื่อทดสอบความแปรปรวนของตัวแปรคือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

ผลการวิจัย

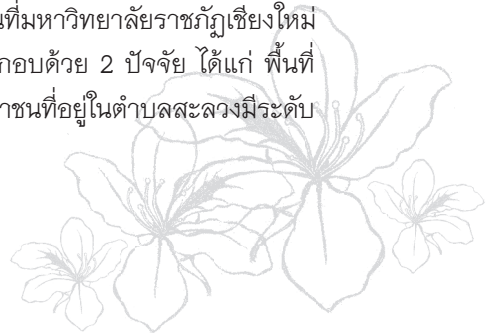
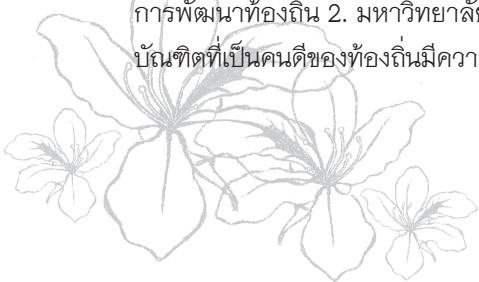
1. กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในพื้นที่ตำบลสะลงง และตำบลชีเหล็ก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 อาศัยอยู่ในตำบลชีเหล็ก จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 หมู่บ้านห้วยน้ำริน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 ไม่เคยมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การรับรู้ข้อมูลและบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในภาพรวมนั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นการรับรู้ข้อมูลที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 2. มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดีของท้องถิ่นมีความรู้คู่คุณธรรม

ส่วนการรับรู้ข้อมูลน้อยคือ มหาวิทยาลัยจะใช้พื้นที่ศูนย์แม่ริมเป็นมหาวิทยาลัยหลัก (Main Campus) ในการจัดการศึกษาในอนาคต

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ในภาพรวมนั้นมีค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างกันด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ พื้นที่ตำบล และระยะเวลาในการอยู่อาศัยกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ พื้นที่ตำบล และระยะเวลาในการอยู่อาศัย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ พื้นที่ตำบล โดยประชาชนที่อยู่ในตำบลสะลงงมีระดับ

การมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่อยู่ในตำบล ชี้เหล็ก และอีกปัจจัย ได้แก่ ระยะเวลา ในการอยู่อาศัย โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ กลุ่มที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยระหว่าง 16-25 ปี รองลงมาคือ กลุ่มที่มีระยะเวลา ในการอยู่อาศัยระหว่าง 26-35 ปี และกลุ่ม ที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ กลุ่มที่มีระยะเวลา ในการอยู่อาศัยไม่เกิน 15 ปี

4. แนวทางการสร้างความร่วมมือ กับประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

4.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ในการพัฒนา พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

1) มหาวิทยาลัยมีการทำ กิจกรรมร่วมกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชน ร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพราะ ชาวบ้านอยากมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ของมหาวิทยาลัย แต่มหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนเท่าใดนัก เช่น การเข้าร่วม ประชุม การจัดกิจกรรมต่างๆ

2) ให้มหาวิทยาลัยเป็น ศูนย์กลางในการให้ความรู้แก่ประชาชน เป็น แหล่งเรียนรู้ให้แก่ชาวบ้านและนักเรียนที่ อยู่บริเวณใกล้เคียง จัดฝึกอบรมให้ความรู้ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ให้แก่ชาวบ้าน เกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน รวมทั้งประชาชนทั่วไป

3) เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ ที่ไม่มีงานทำได้เข้าไปทำงานในมหาวิทยาลัย

4) จัดอบรมและให้ความรู้ แก่ประชาชน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และร่วมมือกันในการทำกิจกรรม เช่น โครงการ ปลูกป่าระหว่างชาวบ้านกับมหาวิทยาลัย

โครงการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำร่วมกับชุมชน การจัด โชนอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว และโครงการสร้าง อ่างเก็บน้ำร่วมกับชุมชน

5) จัดอบรมและให้ความรู้ เรื่องแนวทางการป้องกันไฟป่าให้แก่ประชาชน ในพื้นที่ และร่วมกันป้องกันไฟป่า

6) สร้างความเข้าใจกับ ชุมชนในการใช้พื้นที่ร่วมกับมหาวิทยาลัยโดย ไม่มีข้อขัดแย้ง อธิบายและให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่องการรुकกล้าพื้นที่ของมหาวิทยาลัย

7) จัดทำโครงการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยให้ชุมชน เป็นฝ่ายผลิตและมหาวิทยาลัยเป็นผู้ใช้ประโยชน์

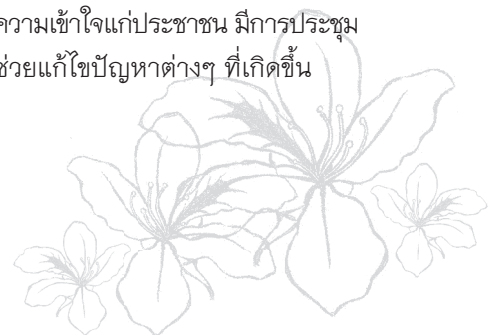
8) จัดสรรพื้นที่บางส่วน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล และสร้างคุณค่า เช่น พื้นที่ทางการเกษตรสำหรับการเพาะปลูกพืช

9) มหาวิทยาลัยควรให้ ชาวบ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ตามเดิม เหมือนช่วงเวลาก่อนที่มหาวิทยาลัยจะมาตั้ง

10) จัดกิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้ประชาชนที่มีจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนา มหาวิทยาลัย

4.2 แนวทางในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการพัฒนา พื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม

1) มหาวิทยาลัยควรจัด กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เช่น เทศบาล สหกรณ์นิคมฯ โรงพยาบาลัญญาลักษณ์ โดยให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน มีการประชุม ร่วมกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2) อบรมให้ความรู้ เรื่อง การทำแนวป้องกันไฟฟ้าให้แก่ประชาชน

3) เปิดโอกาสให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัย

4) อบรมให้ความรู้ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความรู้ เกี่ยวกับโทษของการเผาป่า ประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร ป่าไม้ จัดกิจกรรมปลูกป่าทดแทนร่วมกับชุมชน และแต่งตั้งผู้แทนชุมชนในการดูแลป่าไม้ร่วมกับ มหาวิทยาลัย

5) มหาวิทยาลัยร่วมมือ กับเทศบาล ชุมชน และชาวบ้านที่อยู่ในเขต ติดกับมหาวิทยาลัย ในการดูแลพื้นที่บริเวณ โดยรอบ เช่น ทำโครงการป่าชุมชนร่วมกัน และ แจกเอกสารแนะนำการรณรงค์พื้นที่สีเขียว

6) มหาวิทยาลัยมีการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากรกับ หน่วยงานภายนอก ในการจัดฝึกอบรมให้แก่ ประชาชนและโรงเรียน

7) มีการขยายถนนให้ กว้างขึ้น เพื่อความสะดวกในการเดินทาง

8) ร่วมมือกับหน่วยงาน อื่นในการพัฒนาพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของชุมชนและ ประชาชนในพื้นที่

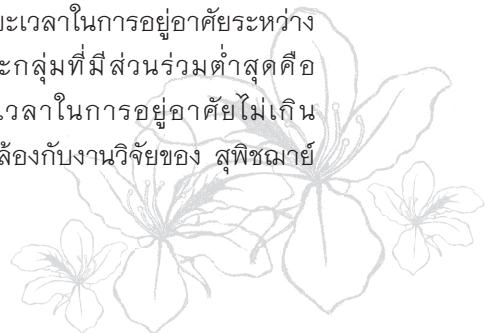
9) ควรมีการติดป้ายในพื้นที่ ที่กำลังพัฒนาให้ประชาชนได้รับรู้

10) โครงการสร้างที่พัก ริมทาง

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม อยู่ใน ระดับปานกลาง โดยประชาชนมีการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจสูงที่สุด รองลงมาคือ การมี ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมี ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมี ส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามลำดับ ซึ่ง ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลและบทบาทหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในระดับ ปานกลาง โดยในส่วนของประเด็นที่มีการรับรู้ ข้อมูลสูงสุดคือ ประเด็นที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2 มหาวิทยาลัย มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดีของท้องถิ่น มีความรู้คู่คุณธรรม และประเด็นที่มีการรับรู้ ข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 15 มหาวิทยาลัย จะใช้พื้นที่ศูนย์แม่ริมเป็นมหาวิทยาลัยหลัก (Main Campus) ในการจัดการศึกษาในอนาคต และพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.00 ไม่เคยมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม มีอยู่ 2 ปัจจัย ได้แก่ ตำบล และระยะเวลาในการอยู่อาศัย โดย ประชาชนที่อยู่ในตำบลสะลงงมีระดับการมี ส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่อยู่ในตำบลชี้เหล็ก และประชาชนกลุ่มที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัย ระหว่าง 16-25 ปี มีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยระหว่าง 26-35 ปี และกลุ่มที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ กลุ่มที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยไม่เกิน 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญาย์

อภัยสุวรรณ (2552 : 83-91) พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองแบบ อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศ รายได้ และการเป็นผู้นำหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546 : 58) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่แตกต่างกัน

3. ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลและบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในประเด็นที่สำคัญๆ น้อยมาก เช่น การที่มหาวิทยาลัยจะใช้พื้นที่ศูนย์แม่ริมเป็นมหาวิทยาลัยหลัก (Main Campus) ในการจัดการศึกษาในอนาคต เนื่องจากประชาชนไม่ทราบข้อมูลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยก็ไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ W.Reeder (1973 : 94-98) ได้แบ่งปัจจัยที่เป็นเหตุผลในการตัดสินใจของคน เพื่อจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเป็น 3 ปัจจัย

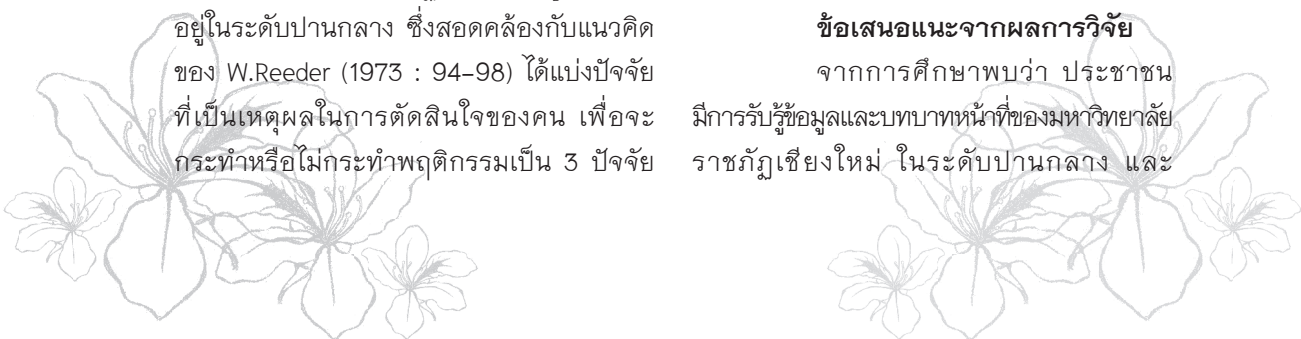
ใหญ่ๆ คือ 1) ปัจจัยดึงดูด ได้แก่ เป้าหมาย ความเชื่อ ค่านิยม ความเคยชินและขนบธรรมเนียมประเพณี 2) ปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความคาดหวัง ข้อผูกพัน การบังคับ และ 3) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ โอกาส ความสามารถในการสนับสนุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์พันธ์ เขียวศิริธัญ (2534 : อ้างถึงใน รัชฎาพร พิละกันธา 2555 : 20) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เข้าร่วมด้วยกันหรือจากการได้รับความช่วยเหลือจากผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ

ดังนั้นแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริมอันดับแรกคือ มหาวิทยาลัยควรสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงวัตถุประสงค์ และบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนและชุมชนจะได้รับจากการที่มหาวิทยาลัยเข้ามำก่อตั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมากขึ้น สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เช่น เทศบาล สหกรณ์นิคมฯ โรงพยาบาล วิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยและพัฒนาชุมชนให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลและบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในระดับปานกลาง และ

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริมในระดับปานกลาง เช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่มหาวิทยาลัยในการสร้างความเข้าใจกับประชาชน และสร้างความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ถึงวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการใช้พื้นที่ร่วมกับมหาวิทยาลัยโดยไม่ให้เกิดข้อขัดแย้ง และลดอคติที่ประชาชนมีต่อมหาวิทยาลัย

2. มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับทุกภาคส่วน ได้แก่ จังหวัด กรมป่าไม้ อำเภอบึงสามพัน และประชาชน ในการปรึกษาหารือและประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านพื้นที่ทับซ้อนระหว่างมหาวิทยาลัยกับประชาชน

3. มหาวิทยาลัยควรมีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพราะชาวบ้านอยากมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย แต่มหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนเท่าใดนัก เช่น การเข้าร่วมประชุม การจัดกิจกรรมต่างๆ

4. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เช่น เทศบาล สหกรณ์นิคมฯ โรงพยาบาลรัฐัญลักษณ์ โดยให้หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน มีการประชุมร่วมกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น

5. ให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชาวบ้านและนักเรียนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

จัดฝึกอบรมให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพให้แก่ชาวบ้าน เกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน รวมทั้งประชาชนทั่วไป

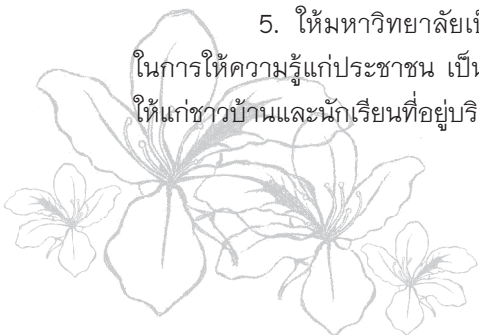
6. มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการปลูกป่าระหว่างชาวบ้านกับมหาวิทยาลัย โครงการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำร่วมกับชุมชน การจัดโซนอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว การทำแนวป้องกันไฟป่า เป็นต้น

7. มหาวิทยาลัยควรจัดสรรพื้นที่บางส่วนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล และสร้างคุณค่า เช่น พื้นที่ป่าต้นน้ำ พื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น

8. มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปยังชุมชนให้ทั่วถึงเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่นอกเหนือจากสื่อออนไลน์ เช่น จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยแจกจ่ายแก่หน่วยงานโดยรอบและผู้ที่ผ่านมา การลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์โดยตรง หรือการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

9. มหาวิทยาลัยควรพัฒนาพื้นที่ภายในให้เป็นสัดส่วน เร่งการก่อสร้างให้แล้วเสร็จ พัฒนาพื้นที่โดยรอบให้แลดูเป็นระเบียบและปลอดภัย ก่อสร้างรั้วรอบทิศทางเพื่อบกอาณาเขตของมหาวิทยาลัยและป้องกันการบุกรุก และจำกัดเส้นทางเข้า-ออก เฉพาะเส้นทางหลักเท่านั้น

10. มหาวิทยาลัยควรขุดสระเก็บน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง และเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการ และรูปแบบการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัย

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การดำเนินการพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัย กับยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ของชุมชนในพื้นที่ตำบลสะลงงและตำบลชี้เหล็ก

เอกสารอ้างอิง

ทานตะวัน อินทร์จันทร์. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. [ออนไลน์]. : <http://www.cmru.ac.th> (25 กันยายน 2556).

_____. แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี พ.ศ.2556–2559. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556.

_____. “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547”, ราชกิจจานุเบกษา. 121 ตอนพิเศษ 23 ก : 1–24, 2547.

รัชฎาพร พิละกันธา. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.

สุพิชฌาย์ อภัยสุวรรณ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

W. Reeder. “Beliefs, Disbelief’s and Social Action Department of Rural Sociology Bulletin”. New York : University of Missouri, 1973.

